

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

ŠIAULIŲ UNIVERSITETO
(NUO 2021-01-01 VILNIAUS UNIVERSITETO ŠIAULIŲ AKADEMIJOS)

KETINAMOS VYKDYTI STUDIJŲ PROGRAMOS

DALYKO PEDAGOGIKA

VERTINIMO IŠVADOS

Ekspertų grupė:

1. **Doc. dr. Berita Simonaitienė (grupės vadovė)**, akademinės bendruomenės narė
2. **Dr. Eglė Pranckūnienė**, akademinės bendruomenės narė
3. **Dr. Dalia Lapėnienė**, socialinių partnerių atstovė
4. **Dr. Algis Bitautas**, socialinių partnerių atstovas
5. **Imantas Šimkus**, akademinės bendruomenės narys, studentų atstovas

Vertinimo koordinatoriė Evelina Keturakytė

Vilnius
2021

DUOMENYS APIE PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	<i>Dalyko pedagogika</i>
Studijų krypčių grupė (-ės)	Ugdymo mokslai
Studijų kryptis (-ys)	Pedagogika
Studijų programos rūšis	Universitetinės studijos
Studijų pakopa	Pirmoji
Studijų forma (trukmė metais)	Nuolatinė (4 metai)
Studijų programos apimtis kreditais	240
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Ugdymo mokslų bakalauras, pedagogas

TURINYS

I. ĮŽANGA	4
II. PROGRAMOS ANALIZĖ	5
2.1. STUDIJŲ TIKSLAI, REZULTATAI IR TURINYS	5
2.2. MOKSLO (MENO) IR STUDIJŲ VEIKLOS SĄSAJOS	11
2.3. STUDENTŲ PRIĖMIMAS IR PARAMA	12
2.4. STUDIJAVIMAS, STUDIJŲ PASIEKIMAI IR ABSOLVENTŲ UŽIMTUMAS	13
2.5. DĖSTYTOJAI	15
2.6. STUDIJŲ MATERIALIEJI IŠTEKLIAI	17
2.7. STUDIJŲ KOKYBĖS VALDYMAS IR VIEŠINIMAS	18
III. REKOMENDACIJOS	20
IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS	21

I. IŽANGA

Ketinamos vykdyti universitetinių studijų pirmosios pakopos programą *Dalyko pedagogika* (toliau – Programa, studijų programa), kurią numato įgyvendinti Šiaulių universitetas (nuo 2021 m. sausio 1 d. Vilniaus universiteto Šiaulių akademija) (toliau – ŠU, Universitetas), **pakartotinai** vertino Studijų kokybės vertinimo centro (toliau – SKVC) sudaryta ekspertų grupė. **Pakartotinio** išorinio vertinimo tikslas – atlikti studijų programos ir jos vykdymo kokybės analizę bei pateikti rekomendacijas tobulinti studijų programą. Vertinant Programą buvo analizuota ir gilintasi į: ŠU pateiktą studijų programos aprašą, filmuotą medžiagą, skirtą iš anksto susipažinti su ŠU materialine baze (auditorijomis, biblioteka ir kt.) ir 2020 lapkričio 12 d. vykusio nuotolinio ekspertų vizito į ŠU surinktą informaciją. Ekspertai dar iki vizito turėjo galimybę susipažinti su 2020 m. balandžio mėn. vykusio pirmojo vertinimo išvadamis ir rekomendacijomis bei ŠU Programos rengėjų atsakymu į išvadas ir rekomendacijas.

Išorinį vertinimą ekspertų grupė pradėjo nuo studijų programos aprašo, priedų ir pirmojo vertinimo medžiagos nagrinėjimo. Vertinant Programą vadovautasi universitetines studijas reglamentuojančiais įstatymais ir kitais normatyviniais teisės aktais, ypač Pedagogų rengimo reglamentu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro 2010 m. sausio 8 d. įsakymu Nr. V-54 (galiojanti suvestinė redakcija nuo 2020 m. rugsėjo 22 d.), Švietimo ir ugdymo studijų krypties grupės aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro 2015 m. gruodžio 10 d. įsakymu Nr. V-1264, Ketinamų vykdyti studijų programų vertinimo metodika (toliau – Metodika), patvirtinta SKVC direktoriaus 2019 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. V-149 (galiojanti suvestinė redakcija nuo 2020 m. spalio 24 d.), Bendrųjų studijų vykdymo reikalavimų aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro 2016 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-1168 (galiojanti suvestinė redakcija nuo 2018 m. birželio 15 d.).

Ekspertai papildomai gilinasi į ŠU vykdomų studijų programų filologijos ir istorijos studijų kryptyse ankstesnio išorinio vertinimo išvadas. Ekspertai, susipažinę su studijų programos aprašu, papildomai prašė atsiųsti patikslintą 1 lentelę „Numatomų programos studijų rezultatų ir studijų dalykų sąsajos“, kurioje būtų labai aiškiai nurodyta, kurie studijų dalykai priklauso *Istorijos mokomojo dalyko, Lietuvių kalbos ir literatūros mokomojo dalyko, Anglų kalbos mokomojo dalyko moduliams*, bei surašyti kiekvieno modulio dalykus atskiru sąrašu. Taip pat buvo papildomai prašyta pateikti *Studentų stipendijų skyrimo nuostatus*. ŠU pateikė papildomus dokumentus.

2020 m. lapkričio 12 d. vyko ekspertų grupės nuotolinis vizitas naudojant ŠU MS Teams platformą. Ekspertai susitiko su ŠU administracija, Programos aprašo rengėjais, numatomais Programos dėstytojais, socialiniais partneriais, kurie suinteresuoti pagal Programą numatomais rengti specialistais, Infrastruktūros valdymo tarnybos direktoriumi, kuris atsakė į klausimus apie bendrą ŠU ir Programai skirtą materialinę bazę. Vizito pabaigoje ŠU administracijos atstovai ir dėstytojai buvo supažindinti su bendraisiais ekspertų grupės pastebėjimais ir apibendrinimais.

2020 m. gruodžio mėn. ekspertų grupė parengė ir SKVC pateikė Programos vertinimo išvadų projektą, kuris buvo išsiųstas Programos rengėjams susipažinti ir ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo išvadų projekto gavimo dienos pateikti savo pastabas dėl faktinių klaidų ar jomis grindžiamų vertinimų. Kadangi Programos rengėjai pastabų dėl faktinių klaidų ar jomis grindžiamų vertinimų nepateikė, ekspertų grupė Programos vertinimo išvadas laiko galutinėmis.

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

2.1. STUDIJŲ TIKSLAI, REZULTATAI IR TURINYS

Programos tikslų ir studijų rezultatų atitikties visuomenės ir (ar) darbo rinkos poreikiams įvertinimas.

Programos idėja kildinama iš nacionalinės švietimo ir regionų politikos prioritetų ir poreikių.

Studijų programa yra aktuali, tai pagrindžia ŠU ir kitų institucijų atlikti tyrimai, rodantys didėjantį anglų kalbos, lietuvių kalbos ir literatūros, istorijos mokytojų poreikį darbo rinkoje. Programos absolventai taptų dviejų mokomųjų dalykų specialistais ir tai padidintų galimybes įsidarbinti ir dirbti didesniu darbo krūviu mažesnėse mokyklose.

Studijų programos apraše yra nurodyta, kad „Teikiamos Programos tikslas – parengti kvalifikuotus pedagogus, turinčius pasirinktų mokomųjų dalykų bei integralių mokslo žinių ir gebėjimų, vertybinių nuostatų, būtinų įgyvendinti edukacinius procesus pagrindinį ir vidurinį išsilavinimą teikiančiose ugdymo įstaigose, neformalaus švietimo institucijose, orientuojantis į besimokančiųjų ugdymosi poreikių ir galimybių įvairovę, savo ir ugdytinių asmenybės galių plėtotę.“ Numatoma, kad šios Programos absolventas galės dirbti bendrojo ugdymo, profesinėse, neformaliojo ugdymo mokyklose ir kitose edukacine veikla užsiimančiose organizacijose, teigiant, kad „Programos absolventai įgytas kompetencijas galės pritaikyti vyriausybiname ir nevyriausybiname sektoriuose. Studijų metu įgiję labai įvairiapusių kompetencijų, Programos absolventai galės dirbti dalyko (istorijos, lietuvių kalbos ir literatūros ar anglų kalbos) mokytojais, įsidarbinti formaliose ir neformaliose švietimo paslaugas teikiančiose įstaigose: bendrojo ugdymo mokyklose, savivaldybių švietimo centruose, moksleivių namuose, mokslo populiarinimo centruose, Vaikų ir jaunimo organizacijose, universaliuose daugiavoliniuose centruose.“

Tai atliepia visuomenės ir darbo rinkos poreikius, tačiau neįrodo, kad Programa bus paklausi tarp regiono abiturientų, kad jie rinksis ŠU studijuoti ir įgyti išsilavinimą. Nuotolinio vizito metu buvo išsiaiškinta, kad regiono mokinių apklausa nebuvo vykdyta, netirtas ŠU patrauklumas regiono moksleiviams, nesiaiškinta, ar padidės ŠU patrauklumas tapus Vilniaus universiteto (toliau – VU) padaliniu.

Pagrindžiant Programos išskirtinumą teigiama, kad „šias studijas baigęs absolventas gebės labiau nei kiti integruoti ugdymo turinį, kadangi joje dominuoja holistinė, tarpdalykinė ir dalykinė turinio integracija. Tai atsispindi daugelyje pedagoginių ir studijuojamų mokomųjų dalykų moduliuose: nuolat aktyvinami integraciniai ryšiai (kartojant, apibendrinant, analizuojant tai, kas nauja, panaudojama žinoma ir pan.). Taip sukuriama prielaidos giliam mokomojo dalyko turinio suvokimui ir platesniam jo panaudojimui kuriant naujas žinias, grindžiant pedagoginius procesus. Dalykinė turinio integracija parengia ir sudėtingesnei tarpdalykinei turinio integracijai rašant mokslinio tyrimo darbus, baigiamąjį darbą.“

Istorijos, Anglų kalbos ir literatūros bei Lietuvių kalbos ir literatūros dalykų modulių aprašų analizė atskleidė, kad *integracijos sampratai ir gebėjimų integruoti ugdymui* studijų programoje skiriama santykinai mažai studijų temų: pvz. **Pedagogikos** dalyke aptariami integracijos modeliai (17 val., iš kurių 6 val. paskaitų, 4 val. seminarų ir 7 val. savarankiško darbo), **Dalyko didaktikoje** (anglų kalbos specializacijoje) analizuojamas CLIL metodas (20 val., iš kurių 2 val. paskaitų, 4 val. seminarų ir 12 val. savarankiško darbo) ir lietuvių kalbos ir literatūros integracijos galimybės (20 val., iš kurių 2 val. paskaitų, 4 val. seminarų ir 12 val. savarankiško darbo). Programos sandaroje yra numatytas *integruoto turinio modulis*, kuris susideda iš 5 privalomųjų dalykų: *Epocha I: istorija, kultūra, literatūra, Epocha II: istorija, kultūra, literatūra, Epocha III: istorija, kultūra, literatūra, Epocha IV: istorija, kultūra, literatūra, integruojančių istoriją ir literatūrą ir Semestro darbo*, kuris integruoja istoriją, literatūrą ir kalbą. Tačiau šis integruoto turinio modulis pristato tik integruotą turinį, sąsajas tarp istorijos, kultūros ir literatūros konkrečioje epochoje. Tai įrodo Programos rengėjų

gebėjimą integruoti, tačiau šio modulio studijos nekuria prielaidų ugdyti studentų gebėjimą *integruoti ugdymo turinį*.

Vizito metu daugiausia diskusijų ir klausimų kėlė Programoje numatomas integracinis aspektas, Programos edukologinis modernumas ir išskirtinumas. Programos kūrėjai ir dėstytojai pateikė savo argumentus, kaip numatoma stiprinti Programos dalykų integracinius ryšius, kaip studentams suteikti galimybių kurti integruoto ugdymo patirtis. Ekspertai, išklausę programos rengėjų argumentų, visgi nurodo tai kaip programos tobulintiną sritį.

Programos tikslų ir studijų rezultatų atitikties institucijos misijai, veiklos tikslams ir strategijai įvertinimas.

Programos sudarytojai remiasi ilgamete pedagogų rengimo ŠU tradicija, besitęsiančia nuo 1948 metų, tačiau apraše niekaip neatskleista ŠU, kaip vieno iš pedagogų rengimo centro, raidos, išskirtinumo ir įsitraukimo į pedagogų rengimą perspektyva ir/ar vizija. Vizito metu paaiškintas ŠU apsisprendimas netapatinti institucijos su *pedagogų rengimo centru* teikiant vertinimui ir registracijai ketinamą vykdyti pedagogų rengimo studijų programą, nebuvo svarus ir pagrįstas.

Programos apraše yra nurodyta, kad Programa suderinta su 2015–2020 m. Šiaulių universiteto strategijoje numatytu tikslu „*tobulinant strateginį valdymą užtikrinti aukščiausios kvalifikacijos specialistų rengimą, mokslo ir meno veiklos plėtojimą bei poveikio regiono ir šalies raidai didinimą*“.

Apraše minimas ir nuo 2018 m. rengiamas ŠU prijungimo prie VU planas, kuriame pabrėžiama, kad bus tęsiamos ŠU turimos gilios pedagogų rengimo tradicijas bei „*ilgametė patirtis vykdant mokymosi visą gyvenimą programas ir taikant didaktinių inovacijų metodus studijų programose*“. Programos apraše nesuteikta jokios informacijos, kaip Programa bus įgyvendinama nuo 2021 m., kai ŠU jau bus tapęs VU dalimi, kaip Programa bus pozicionuojama naujame studijų programų tinklelyje.

Vizito metu su Universiteto vadovybe buvo aiškinamasi, koks bus Programos statusas po universitetų susijungimo, kuo ši Programa bus išskirtinė ir ar ji nedubliuos VU siūlomų studijų programų. ŠU administracija paaiškino, kad Programa yra suderinta su VU ir bus įtraukta į bendrą studijų programų tinklą.

Programos dėstytojai pateikė argumentą, kad be humanitarinių studijų Šiaulių regione susidarys humanitarinis vakuumas, kurį ši Programa gali užpildyti, sutelkdama ŠU pedagogikos, filologijos, istorijos dėstytojų pajėgas, pritraukdama studentų iš Šiaurės Lietuvos, stiprindama humanitarinių ir socialinių mokslų potencialą.

Programos atitikties teisės aktų reikalavimams įvertinimas.

Programos tikslai, numatomi studijų rezultatai, Programos sandara, dalykų modulių turinys atitinka Bendrųjų studijų vykdymo reikalavimų aprašo, Pedagogų rengimo reglamento, Švietimo ir ugdymo studijų krypties grupės aprašo ir kitų teisės aktų pagrindines nuostatas, yra parengta, vadovaujantis SKVC Metodika.

Programos studijų tikslų, studijų rezultatų, mokymo (-si) ir vertinimo metodų suderinamumo įvertinimas.

Programos aprašo 1 lentelėje pateikta susisteminta Programos studijų rezultatų ir studijų dalykų, per kuriuos bus siekiama studijų rezultatų, informacija. Laikytina trūkumu, kad kiekvienas numatomas Programos studijų rezultatas planuojamas ugdyti daugumoje studijų dalykų.

Vertinant studijų tikslų, studijų rezultatų, mokymo (-si) ir vertinimo metodų suderinamumo kriterijų pabrėžtina, kad ***numatomi Programos studijų rezultatai ne visur atsispindi dalykų studijų***

rezultatuose, dalykų studijų rezultatai tik iš dalies susiję su numatomais Programos studijų rezultatais, nėra aišku, už kurio Programos studijų rezultato pasiekimą atsakomybę prisiima konkretūs Programos dalyko vykdytojai.

Programos rengėjams *rekomenduojama* numatomus Programos studijų rezultatus deleguoti keliems konkrečioms Programos studijų dalykams ir aiškiai tai atspindėti tų dalykų apraše, susiejant su dalyko tematika, studijų metodais ir atsiskaitymo metodais.

Programos apraše teigiama, kad vienas iš Programos įgyvendinimo principų yra rėmimasis nuostata, „kad būsimoji mokytojai yra traktuojami kaip žmogaus ugdytojai, o ne atskirų dalykų žinių perteikėjai“. Tai suponuoja aukštus lūkesčius Programos realizavimui, taikomiesiems mokymo bei vertinimo metodams, orientuojantis į „savivaldaus, refleksyvaus, individualizuoto ir įtraukaus studijavimo galimybes“, užtikrinant, kad studijų procesas bus grįstas „dialogu, tolerancija, pagarba, teisingumu, reiklumu ir kūrybiškumu“.

Vizito metu diskutuojant su Programos dėstytojais buvo pateikta daug pavyzdžių, kaip minėti principai jau yra įgyvendinami dabartinėse studijų programose, kokius metodus dėstytojai yra įvaldę, kaip mezgami tamprūs ryšiai tarp akademinų studijų ir mokyklų realybės.

Peržvelgus *Pedagogikos studijų modulio dalykuose* taikomus mokymo ir vertinimo metodus, pažymėtina, kad vyrauja aktyvūs mokymosi metodai, tokie kaip interaktyvios paskaitos, įvairių formatų grupinės užduotys, diskusijos, praktinės užduotys, pažintinės išvykos, refleksyvus mokymasis, problemų sprendimu grįstas mokymasis, video medžiagos analizė, atvejų analizė, situacijų modeliavimas, minčių žemėlapiai. Studentų vertinimui taip pat taikomi metodai, orientuoti į įgytų žinių analizavimą, sintetinimą, vertinimą, tokie kaip individualių ir grupinių projektų rengimas ir pristatymas, kūrybiniai darbai, įvairaus pobūdžio analitiniai darbai. Šiame modulio dalyke „Dalyko didaktika“ planuojama taikyti labiau tradicines prieigas, tokias kaip informacijos paieškos užduotys, rašto darbai, o vertinant didžiausias svoris suteikiamas egzaminams ir rašto darbams.

Istorijos dalyko, Anglų kalbos ir literatūros, Lietuvių kalbos ir literatūros moduliuose (toliau – Dalykų moduliuose) planuojama taikyti platų metodų spektrą: nuo tradicinių paskaitų, rašto darbų iki labiau įtraukiančių įvairaus pobūdžio praktinių bei kūrybinių užduočių. Dominuojantys vertinimo metodai: žinių patikrinimas kontroliniais darbais ir egzaminais. Šių modulių dalykų dėstymas remiasi labiau klasikine mokymo paradigma, orientuojantis į žinių perteikimą, ne tiek į „savivaldaus, refleksyvaus, individualizuoto ir įtraukaus studijavimo galimybes“. Ekspertų grupė siūlo permąstyti *Dalykų moduliuose* taikomus mokymo ir vertinimo metodus, kad jie padėtų studentams pasinerti į įtraukiančias mokymosi patirtis, kurios modeliuotų šiuolaikinio ugdymo tendencijas, pakoreguoti numatomų Programos studijų rezultatų ir dalykų studijų rezultatų sąsajas, peržiūrėti kiekvieno dalyko studijų metodus ir vertinimo kriterijus, jų atitiktį suplanuotiems dalyko studijų rezultatams.

Programos dalykų (modulių) visumos, užtikrinančios studento nuoseklų kompetencijų ugdymą(-si) įvertinimas.

Studijų programą sudaro **keturi** moduliai (Pedagoginių studijų modulis (60 kreditų), Mokomųjų dalykų moduliai (studentas renkasi 2 iš 3 siūlomų, viso 120 kreditų), Programos *Integruoto turinio* modulis (25 kreditai), Bendrosios universitetinės ir užsienio kalbos studijos (20 kreditų)) ir Bakalauro baigiamasis darbas (15 kreditų).

Pedagoginių studijų (60 kr.) modulio sandara: *Pedagogika* (10 kr.), *Psichologija mokyklai* (10 kr.), *Dalyko didaktika* (5 kr.), *Ugdymo filosofija ir epistemologija* (5 kr.), *Pedagoginė praktika 1- 3* (30 kr.). Apraše teigiama, kad išklauses šį kursą „studentas įgis žinių ir gebėjimų, įgalinančių jį veiksmingai spręsti mokinių psichosocialines problemas, gebės suteikti pagalbą elgesio ir mokymosi sunkumų patiriantiems paaugliams.“ Modulis pradedamas nuo *Mokyklos psichologijos* kurso I semestre, nuo 3-io semestro studijuojamas *Pedagogikos* kursas, vėliau, įgijus studijuojamo pagrindinio dalyko pagrindus, pradedama studijuoti *Dalyko pedagogika* (4-as semestras). 7-e

semestre, rengiantis rašyti bakalauro baigiamąjį darbą, pradedama studijuoti *Ugdymo filosofija ir epistemologija*. 4-e, 6-e ir 7-e semestruose numatomos trys *Pedagoginės praktikos* (5+10+15), kurių metu keičiasi studento vaidmuo: „*praktikos pradžioje – stebėtojas ir pedagogo asistentas, dirbantis padedant mentoriui ir praktikos vadovui (10 kr.), praktikos pabaigoje – stebimas mentoriaus ir (ar) ŠU praktikos vadovo, savarankiškai atliekantis pedagoginį darbą asmuo (15 kr.)*.“ Programos apraše gana išsamiai aprašoma pedagoginės praktikos samprata ir jos organizavimo mokyklose, su kuriomis universitetas yra sudaręs bendradarbiavimo sutartis.

Peržiūrėjus *Pedagoginių studijų* modulio dalykų aprašus, galima teigti, kad savo konceptualumu, turinio, mokymo bei vertinimo metodų vientisumu išsiskiria „Psichologija mokyklai“ kursas, kurio turinys yra pagrįstas ŠU atliekamais tyrimais, aukšta dėstytojų kompetencija. Kursas „Pedagogika“ yra eklektiškas, į jį įtraukti švietimo politikos, ugdymo filosofijos, didaktikos, ir dar įtraukiojo ugdymo sampratos aspektai. Pažymėtina, kad temai „Ugdymo turinys“, į kurią įeina ir ugdymo turinio integravimo modeliai, skiriama tik 10 val. paskaitų bei seminarų ir 7 val. savarankiško darbo, o būtent ši tema yra visos Programos jungiančioji grandis. Abiejuose kursuose daug dėmesio skiriama įtraukiamam ugdymui, įvairiems jo aspektams, o tai yra ŠU atliekamų tyrimų išskirtinės kompetencijos sritis, tad tikėtina, kad studentai bus tinkamai parengti dirbti įtraukiojoje mokykloje. Tam tikrus klausimus kelia šioje Programoje pasirinkta pedagoginės praktikos organizavimo strategija. Numatoma, kad pirmoji praktika yra „asistavimo“, kurios metu studentas tik mokosi planuoti pamokas, stebi mokyklos kultūrą, atlieka paskirtas užduotis, tačiau nieko nedaro savarankiškai. Iš dalies savarankiška studento veikla mokykloje prasidės antrosios pedagoginės praktikos metu, o visai savarankiškai vesti pamokas ir dirbti su praktikos klases studentai galės trečiosios pedagoginės praktikos metu. Numatyta, kad visos 3 praktikos bus traktuojamos kaip tam tikras kontinuumas, kurio metu studentai atliks savo patirties kritinę savianalizę, rašydami dienoraštį, atlikdami įvairias užduotis bei rengdami ataskaitas.

Išvada: modulio „Pedagogika“ sandara, turinys, jį patobulinus ir labiau konceptualizavus, turėtų užtikrinti studentų pasirengimą dirbti įtraukiojoje mokykloje. Siūloma daugiau dėmesio skirti ugdymo turinio bei jo integravimo tematikai. Be to, atsižvelgiant į šiuolaikines mokytojų rengimo tendencijas, permąstyti pedagoginės praktikos organizavimo modelį sudarant sąlygas studentams kuo anksčiau prisiliesti prie mokinių ugdymo ir savo studijas grįsti ne tik teorinėmis žiniomis, bet ir savos praktikos tyrinėjimu.

Lietuvių kalbos ir literatūros mokomojo dalyko modulis. Programos apraše nurodoma, kad šis modulis susideda iš 11 privalomųjų 55 kr. apimties dalykų (*Tautosaka ir vaikų literatūra, Senoji Lietuvos literatūra, XIX a. lietuvių literatūra, XX a. I pusės lietuvių literatūra, XX a. II pusės ir šiuolaikinė lietuvių literatūra, Lietuvių kalbos ugdymas I, Lietuvių kalbos ugdymas II, Lietuvių kalbos fonologija ir akcentologija, Lietuvių kalbos morfologija ir žodžių daryba, Lietuvių kalbos leksikologija, Lietuvių kalbos sintaksė ir skyryba*) ir 2 pasirenkamųjų, iš kurių studentai rinksis 1 (t. y. 5 kr.): *Dialektai ir sociolektai, Lietuvių kalbos istorija*. Iš viso modulį sudaro 13 dalykų, iš jų 8 kalbos ir 5 literatūros dalykai (literatūra yra įtraukta dar į 4 integruoto turinio modulio dalykus *Epocha I: istorija, kultūra, literatūra, Epocha II: istorija, kultūra, literatūra, Epocha III: istorija, kultūra, literatūra, Epocha IV: istorija, kultūra, literatūra*).“

Tai labai intensyvus kursas, kurį sudaro 6 privalomi lietuvių kalbos dalykai ir 5 lietuvių literatūros dalykai. Lietuvių kalbos dalykai išdėstomi sisteminiu principu – „*einama nuo smulkesnių iki stambiausių kalbos lygmenų vienetų (fonema, morfema, žodis, žodžių junginys, sakinys – žr. dalykų Lietuvių kalbos fonologija ir akcentologija, Lietuvių kalbos leksikologija, Lietuvių kalbos morfologija ir žodžių daryba, Lietuvių kalbos sintaksė ir skyryba turinį)* ir baigiama visų vienetų funkcionavimo tekste aptarimu, įvairių stilių tekstų analize (*Lietuvių kalbos ugdymas II*).“ Lietuvių literatūros kursas sudarytas istoriniu chronologiniu principu „*nuo tautosakos ir seniausių lietuviškos raštijos tekstų iki šiuolaikinių autorių, atsižvelgiant į literatūrinių reiškinių, autorių ir jų kūrinių reikšmingumą lietuvių literatūros ir kultūros istorijai, jų vietą mokyklų programose*“. Pažymėtina, kad specialus dėmesys skiriamas vaikų literatūrai, laikantis nuostatos, kad „*vaikų ir*

jaunimo literatūra yra lygiavertė nacionalinės literatūros dalis“. Programos rengėjai gerai supranta, kad lietuvių literatūros kaip mokomojo dalyko paskirtis yra ne tik supažindinti su lietuvių literatūra, bet ir ugdyti vaikų skaitymo pomėgį.

Apraše taip pat teigiama, kad mokomasi ne tik įsisavinti lietuvių kalbos ir literatūros kaip mokyklinio mokomojo dalyko turinį, mokytis išvelgti jo sąsajas ir integruoti su kitais dalykais, tuo pačiu mokytis ir „*organizuoti ugdymo procesą pasirenkant tinkamas strategijas, būdus ir priemones, leidžiančius pasiekti individualios ugdytinių pažangos*“.

Peržvelgus *Lietuvių kalbos ir literatūros mokomojo dalyko modulio* dalykų aprašymus, pažymėtina, kad jame išsiskiria tie dalykai, kurie yra paremti kurso kūrėjų moksline patirtimi, pvz. „Tautosaka ir vaikų literatūra“, „Lietuvių kalbos morfologija ir žodžių daryba“, „Lietuvių kalbos ugdymas II“. Kurse „*Lietuvių kalbos fonologija ir akcentologija*“ skiriamas nepakankamas dėmesys šios temos perteikimui mokykliniuose vadovėliuose. Atkreiptinas dėmesys, kad svarbu ne tik ko bus mokoma „Lietuvių kalbos ir literatūros“ dalykų modulyje, bet ir kaip bus mokoma, nes lietuvių kalba ir literatūra yra vienas sunkiausių mokomųjų dalykų mokiniais, tad būsimieji mokytojai turėtų būti įvaldę turtingą pedagoginių strategijų repertuarą, padedantį „*organizuoti ugdymo procesą pasirenkant tinkamas strategijas, būdus ir priemones, leidžiančius pasiekti individualios ugdytinių pažangos*“.

Lietuvių kalbos ir literatūros mokomojo dalyko modulio turinio sandara remiasi senomis tradicijomis: lietuvių kalbos dalykai išdėstomi sistemiskai nuo mažiausio iki didžiausio kalbos sandaros elemento, o literatūros dalykai sudėlioti istoriniu chronologiniu principu. Tai iš dalies sudaro prielaidas studentams įgyti visuminį požiūrį į kalbą ir literatūrą, kai bendrakultūrinį filosofinį kalbos ir literatūros kontekstą planuojama perteikti integruojamuosiuose moduluose „Epochos I, II, III, IV“). Atkreiptinas dėmesys, kad Programos apraše deklaruojamas siekis demonstruoti šiuolaikines mokymo strategijas, padėsiančias būsimiesiems mokytojams individualizuoti ugdymą ir siekti kiekvieno mokinio pažangos, tad būtina peržiūrėti studentų mokymo metodus, taip pat priderinti turinį prie šiuo metu keičiamų lietuvių kalbos programų pagrindiniam ir viduriniam ugdymu. Taip pat siūloma Programos rengėjams ir dėstytojams analizuoti Nacionalinių mokinių pasiekimų patikrinimų bei tarptautinių tyrimų duomenis, susijusius su mokinių skaitymo gebėjimais, raštingumo situacija ir ieškoti efektyvesnių lietuvių kalbos mokymo strategijų.

Anglų kalbos ir literatūros mokomojo dalyko modulis susideda taip pat iš 10 privalomųjų 50 kr. apimties dalykų (Šiuolaikinė anglų kalba I, II, III (1-as, 2-as semestrai), Angliškai kalbančios šalys ir jų civilizacija (2-as semestras), Anglų kalbos fonetika, fonologija ir didaktiniai aspektai (4-as semestras), Teksto analizė I, II (5-as, 6-as semestrai), Anglų kalbos morfologija ir didaktiniai aspektai (5-as semestras), Anglų kalbos sintaksė ir didaktiniai aspektai (5-as semestras), Anglų kalbos leksikologija (6-as semestras)) ir 4 pasirenkamųjų, iš jų studentas rinksis 2, kur abiejų apimties 10 kr.: Anglų literatūra, Vaikų literatūra anglų kalba (7-as semestras) ir Amerikiečių literatūra, Šiuolaikinė paauglių literatūra (8-as semestras).

Anglų kalbos mokomojo dalyko modulyje dalykai išdėstyti taip, kad studijuojantieji galėtų nuosekliai plėtoti teorines mokslo srities žinias ir praktinius įgūdžius, tapdami mokomojo dalyko ekspertais ir išsiugdydami daugiau studijuojamos mokslo srities kompetencijų, nei reikalauja bendrųjų programų įgyvendinimas bendrojo ugdymo mokyklose. Kita vertus, analizuojant dalykų aprašus ir dėstytojų kompetenciją išryškėja humanitarinis priėjimas: studentas rengiamas kaip anglų kalbos specialistas, bet ne kaip anglų kalbos mokymo specialistas.

Nors apraše nepakankamai kalbama apie naujas metodikas ir teorijas, tačiau vizito metu buvo išsiaiškinta, jog į Programos dėstytojų grupę įtraukti mokytojai–praktikai turi didžiulę projekcinės veiklos patirtį ir XXI a. mokytojų kompetencijų ugdymui reikiamą patirtį (pvz. *Anglų kalbos sintaksė ir didaktiniai aspektai, Anglų kalbos leksikologija, Anglų kalbos morfologija ir didaktiniai aspektai* dalykų dėstytoja). Tokia praktinė patirtis padeda pasiekti Programoje išsikeltų tikslų. Anglų kalbos dalyko modulis atliepia šiuolaikinius visuomenės asmenybinius ir ugdymo poreikius ir skiria didelį

dėmesį vaikų literatūrai, šiuolaikinei paauglių literatūrai, tuo parodydamas nuostatą, kaip svarbu būsimojus mokytojus „supažindinti su pasaulinės literatūros aukso fondo reprezentaciniais tekstais, atskleisti jų stilistinę bei semantinę įvairovę, kontekstinį daugiaprasmiškumą ir juos aktualizuoti“ kartu ne tik supažindinant su pasauline anglakalbe literatūra, bet ir ugdant vertybines nuostatas, pomėgi skaityti, „analizuoti bei vertinti šios subkultūros atspindžius literatūroje“ tiek Lietuvoje, tiek pasaulyje.

Istorijos mokomojo dalyko modulis susideda iš *integruoto turinio moduliuose* „Epochos I, II, III ir IV: istorija, kultūra, literatūra“ (trys bendradėstytojai istorikai); *pedagoginių studijų modulių* „Dalyko didktika“ ir *istorijos dalyko modulių*: „Istorijos studijų įvado“, „Europos viduramžių istorija“, „Muziejinė edukacija“, „LDK istorija“ (I-II), „Naujųjų amžių istorija“, „Naujausiųjų laikų istorija“ (5-as ir 6-as semestrai), „Istorijos paradigmos“, „Kultūros atminties tyrimai“, alternatyvūs dalykai: „Alternatyvos: Politikos mokslų pagrindai“ ar „Politinė antropologija“, „Kultūros paveldo studijos“ / „Muziejininkystės pagrindai“.

Iš pateiktų siūlomų istorijos dalykų modulių matyti, kad Programa sudaryta chronologiškai, laikantis eurocentrizmo principų. Tačiau nepagrįstai didelis dėmesys skiriamas viduramžiams ir išimtinai Europos regionui. Nenuginčijant LDK istorijos svarbos Lietuvos istorijai, visgi manytina, jog nebuvo atsižvelgta į istorijos dėstomų dalykų disbalanso problemą – viduramžių ir naujųjų amžių istorijai yra skiriamas didesnis, tikslingesnis dėmesys nei kad naujausiems laikams. Tuo tarpu mokyklinė istorijos brandos egzamino programa sudaryta taip, kad net 50 proc. užima būtent naujausių laikų istorijos įvykiai. **Rekomenduojama** praplėsti istorijos mokomojo dalyko modulius sudarant galimybę studentams rinktis daugiau regionų ir šalių istorijų, išplėsti pagalbinių istorijos mokslų pasiūlą, koncentruotis ne tik į muziejininkystę, bet ir įtraukti archeologiją, archyvistiką, sfragistiką ir kitas istorijos mokslo pagalbines disciplinas.

Pasak Programos rengėjų, **Universiteto nustatyti dalykai** (iš siūlomų renkasi 3, kurių kiekvienas po 5 kr.: pvz.: Asmenybės ūgties filosofija, Bendruomeninis dalyvavimas ir įtrauki visuomenė, Akademinė komunikacija, Šiuolaikinės medijos ir savireklama) skirti holistinėms ir humanistinėms nuostatoms ugdyti. **Rekomenduojama** praplėsti Universiteto nustatytų dalykų sąrašą sudarant galimybę studentams rinktis tokius **pedagoginei patirčiai** vertingus dalykus kaip *Tyrimų metodologija socialiniuose moksluose, Prevencinių programų įgyvendinimas, Projektų valdymas švietimo organizacijose*.

Bakalauro baigiamasis darbas rengiamas 8-e semestre ir ginamas semestro pabaigoje. Programos kūrėjų teigimu, jis liudija gebėjimą vykdyti tyrimus, jame atskleidžiamas pedagoginis ir dalykinis studento pasirengimas. Akcentuotina, kad studijų programoje nėra numatoma atskiro Mokslinio tyrimo metodologijos dalyko, gebėjimas vykdyti tyrimus integruojamas į tokius dalykus (modulius) kaip *Šiuolaikinė anglų kalba, Angliškai kalbančių šalių istorija ir civilizacija, Lietuvių k. leksikologija, Muziejinė edukacija* ir kt. Nepateikta informacija, kaip studentai įgyja empirinių tyrimų atlikimo ir jų duomenų apdorojimo ir etiško pateikimo kompetencijų. Kyla rizika, kad studentai nebus tinkamai parengti ir neįsisavins socialinių (ypač edukacijos lauko) tyrimų ypatumų, gali patirti sunkumų pasirenkant pedagogikos moksle priimtinius empirinių tyrimų metodus. Įvertinant, kad bakalauro baigiamasis darbas atskleidžia studento gebėjimą savarankiškai įgyvendinti mokslinį tyrimą, Programos rengėjams **rekomenduojama** akcentuoti ne tik pedagoginį ir dalykinį studento pasirengimus, bet ir gebėjimą taikyti mokslinio tyrimo metodus pedagoginių problemų analizei bei sprendimui.

Galimybių studijuojantiems individualizuoti programos struktūrą atsižvelgiant į asmeninius mokymosi tikslus bei numatytus studijų rezultatus įvertinimas.

Programos rengėjų teigimu, „ŠU Studijų nuostatai (2017) numato studijavimo pagal individualią programą galimybes, kai studijų prorektorius leidimu esamos programos pagrindu studentui sudaroma individuali studijų programa. Studijuoti pagal tokią programą turi teisę ypač pažangūs

studentai, neįgalieji, auginantys vaikus, studijuojantys po dalinių studijų užsienio aukštosiose mokyklose, užsienio aukštųjų mokyklų studentai“.

Programos apraše teigiama, kad Programoje studentams bus suteikiamos įvairios pasirinkimo galimybės, pvz. pasirinkti dalykus, praktikos vietas, baigiamųjų darbų temas. Be to, yra teigiama, kad bus atliekami studentų nuomonės tyrimai ir remiantis jų rezultatais „dėstytojai atliks savo didaktinės sistemos korekcijas: perskirstys valandas, keis studijų turinį...“. Apraše taip pat minima, kad studijų metodai bus parenkami pagal siekiamus užsibrėžtus rezultatus. Pagrindinė galimybė individualizuoti Programos struktūrą yra pagrindinių studijų dalykų (*lietuvių kalba, istorija, anglų kalba*) pasirinkimas. Programos studijų modulių viduje matyti skirtingos individualizavimo galimybės, pvz. Pedagogikos studijų modulyje nėra pasirenkamųjų dalykų, o Lietuvių kalbos ir literatūros studijų modulyje yra galimybė pasirinkti du dalykus: „Dialektai ir sociolektai“ ir „Lietuvių kalbos istorija“.

Programos apraše galima išvelgti įvairaus lygio galimybių individualizuoti Programos struktūrą pagal numatytus studijų rezultatus, tačiau trūksta aiškumo, kaip studentai galėtų įgyvendinti asmeninius mokymosi tikslus, ypač Pedagogikos dalykų studijų modulyje.

Pagrindiniai srities išskirtinimai:

1. Programos intencijos atitinka Šiaurės Lietuvos mokyklų ir kitų edukacinių organizacijų poreikius. Programoje numatomi parengti specialistai yra reikalingi bei laukiami ir mokyklose, ir kitose ugdymo veiklą vykdančiose organizacijose.
2. Įtraukiojo ugdymo koncepto mokslinis potencialas, ilgametė patirtis ir įdirbis.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Labiau išryškinti Programos unikalumą ir reikalingumą pasikeitus universiteto juridiniam statusui. Atskleisti, kaip Programa yra integruota į bendrą pedagogų rengimo paveikslą, kokios pedagogų rengimo inovacijos bus įgyvendinamos realizuojant šią Programą.
2. Siūloma permąstyti pedagoginės praktikos vietą bei paskirtį Programoje: apmąstyti galimybes anksti ir pačią praktiką Programoje, ir studentų savarankišką veikimą mokykloje.
3. Programoje deklaruojama „holistinė, tarpdalykinė ir dalykinė turinio integracija“, tad būsimųjų studentų gebėjimas integruoti ugdymo turinį turėtų būti labiau pagrįstas ir išryškintas.
4. Įtraukiojo ugdymo orientacija aptinkama tik Pedagogikos modulio dalykuose, tačiau nepersismelkia į Programos visumą. Apgalvoti, kaip suteikti studentams visuminį pasirengimą dirbti mokyklose, kurios greitai laiku turės įtraukti visus besimokančiuosius ir atsižvelgti į jų individualius ugdymosi poreikius.
5. Visų trijų mokomųjų dalykų moduluose vyrauja itin tradiciniai mokymo metodai, mažai aktyvaus įtraukiančio mokymosi strategijų.

2.2. MOKSLO (MENO) IR STUDIJŲ VEIKLOS SĄSAJOS

Aukštosios mokyklos vykdomos mokslo (meno) veiklos lygio pakankamumo su studijų kryptimi susijusioje mokslo (meno) kryptyje įvertinimas.

ŠU vykdomos mokslinės veiklos lygis yra *pakankamas*. Programos apraše pateikti palyginamojo tarptautinio ekspertinio mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros vertinimo rezultatai (2018-11-29) rodo, kad ŠU filologijos ir edukologijos kryptys įvertintos trimis balais, istorijos – dviem balais. Programos mokslo krypties rezultatai pakankamo lygio, kad būtų užtikrinta mokslo ir studijų vienovė.

Studijų turinio susiejimo su naujausiais mokslo, meno ir technologijų pasiekimais įvertinimas.

ŠU Senato 2019 m. birželio 12 d. sprendimu patvirtintos patikslintos vystomos prioritetinės mokslinių tyrimų kryptys ir jose veikiančios mokslo grupės:

- **Humanitariniai mokslai visuomenės kultūros plėtroje.** Kalbos, literatūros, kultūros ir istorijos tyrimai, akcentuojantys regiono, istorijos, užsienio kalbų, lietuvių filologijos fokusą.
- **Švietimo ir ugdymo(si) procesai.** Tyrėjų grupės besigilinančios į *Pedagogų ugdymą ir mokymo(si) procesus*, į *Kultūrinį, meninį ir sportinį ugdymą tvarioje inkliuzinėje visuomenėje*.
- **Inkliuzinės visuomenės stiprinimas socioeducacinėmis priemonėmis.** Tyrėjų grupės besigilinančios į *Inkliuzinio ugdymo bei specialiųjų ugdymosi poreikių tenkinimo inovacijas*, į *Socialinės atskirties rizikos situacijose esančių asmenų socialinį ugdymą ir psychosocialinę gerovę*.

Šios prioritetinės mokslinių tyrimų kryptys, jose veikiančios mokslo grupės ir jų pasirinktas tyrimų fokusas labai praturtintų vertinamos Programos studijų turinį, tačiau vizito metu pokalbis su Programos dėstytojais neatskleidė platesnių ir gilesnių jų vykdomų tyrimų ir Programos turinio sąsajų, nepaaiškėjo, kaip vykdomi tyrimai, mokslo projektai papildys / praturtins Programos turinį Anglų kalbos ir literatūros, Lietuvių kalbos ir literatūros, Istorijos mokomojo dalyko moduluose ir pedagoginių studijų modulyje.

Ypač apmaudu, kad prioritetinėje mokslinių tyrimų kryptyje **Inkliuzinės visuomenės stiprinimas socioeducacinėmis priemonėmis** vykdomų tyrimų rezultatai (kuo ŠU vertinamas kaip išskirtinis ir galintis teikti rekomendacijas kitiems šalies universitetams, vykdančioms pedagogų rengimo programas) nebuvo tikslingai / kryptingai akcentuoti Programos rengėjų ir dėstytojų, kaip Programos unikalumas ar išskirtinumas, kaip siekis stiprinti būsimų pedagogų (Programos studentų) parengtumą ir kompetenciją dirbti su ypatingųjų poreikių mokiniais.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. *Dėstytojai turėtų vykdomų tyrimų rezultatus įtraukti į savo dėstomų dalykų turinį arba aiškiai komunikuoti, kaip vykdomi tyrimai ir jų naujausi rezultatai atsispindi numatytuose dėstyti studijų programos moduluose.*
2. *ŠU pedagogų rengimo Programa daugiau dėmesio ir studijų laiko turėtų skirti įtraukiojo ugdymo problematikai ir su tuo susijusiomis pedagogo kompetencijoms ugdyti. Tai ŠU išskirtinumas ir tai galėtų būti Programos, rengiančios ne specialiuosius pedagogus, o dalyko mokytojus, išskirtinumas.*

2.3. STUDENTŲ PRIĖMIMAS IR PARAMA

Studentų atrankos ir priėmimo kriterijų ir proceso tinkamumo ir viešumo įvertinimas.

Programos apraše yra nurodyta, kad studentų priėmimas organizuojamas bendrąją priėmimo tvarka per LAMA BPO sistemą. Priėmimo duomenys skelbiami viešai. Universitetas organizuodamas priėmimą vadovaujasi valstybiniais teisės aktais ir tai atitinka visas Lietuvoje numatomas kokybines normas.

Užsienyje įgytų kvalifikacijų, dalinių studijų ir ankstesnio neformalaus ir savaiminio mokymosi pripažinimo tvarkos ir jos taikymo įvertinimas.

Programos apraše yra nurodyta, kad užsienyje įgytos žinios bendrąją tvarka vertinamos tik Studijų kokybės vertinimo centre (SKVC) pripažinus jų teisiškumą Lietuvos Respublikoje. Stojantieji įprastai informaciją ir reikalavimus randa LAMA BPO puslapyje, skiltyje „Įgijusiems išsilavinimą užsienyje“.

ŠU Senatas 2013 m. birželio 5 d. yra patvirtinęs *Neformaliojo suaugusiųjų švietimo sistemoje įgytų kompetencijų vertinimo ir pripažinimo tvarkos aprašą*, tad pagal galiojančią tvarką yra galimybė asmenims, įgijusiems neformaliojo mokymosi būdu patirties, įskaityti kai kuriuos studijų dalykus. Tvarka yra aiški.

Studentams teikiamos akademinės, finansinės, socialinės, psichologinės ir asmeninės paramos tinkamumo, pakankamumo ir veiksmingumo įvertinimas.

Stipendijos. Ekspertų prašymu ŠU pateiktame papildomame dokumente „*Šiaulių universiteto studentų stipendijų skyrimo nuostatai*“ numatomos skirtingos stipendijų skyrimo galimybės. Vertinamai studijų programai didžiausios įtakos turės numatoma „Parama pedagoginių studijų studentams“, kuri „skiriama visiems pirmosios pakopos pedagogikos krypties studijų programų <...> studentams“. Valstybės numatoma parama ne tik padės užtikrinti didesnę studijų kokybę, kadangi tam tikrą laiko dalį studentai galės sau leisti nedirbti papildomo darbo ir laiką skirti studijoms, tačiau ir motyvuos stoti į Programą. Tačiau nerimą kelia pats minėtasis dokumentas ir kitų stipendijų rūšių skyrimo tvarka. Ekspertų grupė mano, kad ji yra per mažai reglamentuota ir palikta neproporcingai sudarytos stipendijų skyrimo komisijos valiai. Universiteto studentų stipendijų skyrimo komisija sudaroma iš 9 narių, iš kurių 5 – Studentų atstovybės deleguoti nariai, 4 – Universiteto rektorato nariai. Studentai taip pat yra interesų grupė, galinti atstovauti konkrečius studentų bendruomenės narius, todėl studentų skaičius komisijoje neturėtų viršyti 30 procentinių punktų, kaip ir universiteto administracijos (rektorato) narių. Į komisiją įtraukiant dėstytojus, neakademinės bendruomenės narius būtų pasiekta mažiausiai įmanoma interesų konflikto galimybė. Ir nors vizito metu Studijų prorektorė tikino, kad stipendijų skyrimo komisijai vertinamų studentų asmens duomenys nepasiekiami, ši informacija nesutapo su ŠU studentų atstovybės pateikiama informacija. Kita vertus, mažo universiteto bendruomenei užtikrinti duomenų apsaugą yra sunkiai įmanoma, todėl komisijos sudėties keitimas ir jos rinkimų tvarkos, kadencijos trukmės ir darbo reglamentavimas turėtų kokybinės naudos užtikrinant skaidrumą.

Vizito metu išsiaiškinta, kad būsiamiems Programos studentams numatomos socialinės stipendijos. Esant poreikiui numatoma teikti ir psichologinę pagalbą. Pastebėta, kad universiteto prioritetas yra tamprus asmeninis dėstytojų ir studentų santykis, kuris turėtų padėti užtikrinti ir reikiamą asmeninę bei akademinę pagalbą būsiamiems Programos studentams. Parama studentams bus pakankama.

Informacijos apie studijas ir studentų konsultavimo pakankamumo įvertinimas.

Universiteto tinklapyje informacija apie studijas pateikiama lietuvių ir anglų kalbomis. Pastebėta, kad informacija apie studijas anglų kalba yra nepakankama. Universitetui siekiant strateginės tarptautinės partnerystės, būtina versti visus senato priimamus dokumentus bei kitą viešai talpinamą informaciją į anglų kalbą.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

Universitetui siekiant strateginės tarptautinės partnerystės, būtina versti visus senato priimamus dokumentus, viešai talpinamą informaciją į anglų kalbą.

2.4. STUDIJAVIMAS, STUDIJŲ PASIEKIMAI IR ABSOLVENTŲ UŽIMTUMAS

Mokymo ir mokymosi proceso, leidžiančio atsižvelgti į studijuojančiųjų poreikius ir įgalinančių juos pasiekti numatytus studijų rezultatus, įvertinimas.

Programos apraše pateikiama didaktinė Programos sistema, užtikrinsianti neabejotiną numatytų studijų rezultatų pasiekumą, pvz., „*bus orientuojamasi į studentų aktyvaus mokymosi palaikymą. Dalykinė informacija bus pateikiama taip, kad studentai apmąstyty analizuojamą temą skirtingais aspektais, savarankiškai padaryty išvadas apie informacijos tinkamumą, kritiškai ją vertintų. Studijų metu studentų mąstymas aktyvuojamas <...> Programoje bus taikomos kognityvinius, bendruosius ir*

specialiuosius gebėjimus holistiškai ugdančios mokymo/si strategijos: mokymasis bendraujant ir bendradarbiaujant grupėse, tyrinėjimu grindžiamas mokymasis.“ Tačiau dalykų aprašai atskleidė kiek kitokią situaciją, ją patvirtino ir pokalbis su Programos dėstytojais. Programą vertinantys ekspertai fiksuoja aprašo ir kitų šaltinių – pokalbio su Programos dėstytojais ir dalyko aprašuose pateiktos – informacijos neatitikimą ir rekomenduoja skirti pastangų šių neatitikimų priežasčių nustatymui ir likvidavimui.

Programos apraše teigiama „*Visi dėstytojai dalykų aprašuose numato savarankiško darbo užduotis ir joms atlikti reikalingas valandas, vertinimo kriterijus ir tvarką. Studentai su savarankiško darbo organizavimo principais, reikalavimais ir tvarka supažindinami pirmojo susitikimo su dalyko dėstytoju metu*“. Tačiau apraše neužsiminta apie paramos ir instruktavimo sistemą, kuri lemia sklandų savarankiško darbo užduočių atlikimą. Pokalbis su Programos dėstytojais atskleidė įsitvirtinusių *individualių konsultacijų* praktiką, kuri, esant labai mažiems studentų skaičiams, kompensuoja sudėtingesnius didaktikos sprendinius, padeda studentams atlikti užduotis ir užtikrina studijų rezultatų pasiekimą, tačiau tai neskatina dėstytojų taikyti sudėtingas mokymosi strategijas ir ieškoti sprendimų, kaip įgalinti studentą dirbti savarankiškai.

Programos apraše yra teiginys „*Programoje numatoma parengti kai kuriuos dalykus (apie 20 proc.) MOODLE aplinkoje*“. Nurodyta virtualioje aplinkoje patalpintų studijų dalykų dalis yra per maža ir tai liudija sisteminių nepasirengimą skaitmeniniais sprendiniais praturtinti studijų procesą ir išnaudoti virtualių aplinkų įrankius studijų procesą padaryti lankstesniu, labiau į studentą orientuotu, siūlančiu *paramą* tarp tvarkaraštyje suplanuotų auditorinių užsiėmimų. Moodle virtuali mokymosi aplinka jau nebėra tik nuotolinio mokymosi erdvė, tai platforma aktyvinanti studijų procesą, didinanti įsitraukimą ir užtikrinanti lankstumą.

Paramos sistemos, kuri įgalina pasiekti numatytus studijų rezultatus, priskiriami praktikos eigos, organizavimo ir baigiamųjų darbų rengimo ir gynimo procedūrų aprašai. Tokie ŠU yra patvirtinti ir viešinami interneto svetainėje. *Pvz., Baigiamųjų darbų rengimo ir gynimo tvarkos aprašo bendrieji principai (rekt. įsak. 2020-04-24 Nr. V-98) ir šio aprašo Priedai.*

Programos apraše yra nurodyta, kad Programos absolventai galės įsidarbinti vyriausybiname ir nevyriausybiname sektoriuose, dalyko (istorijos, lietuvių kalbos ir literatūros ar anglų kalbos) mokytojais, formaliose ir neformaliose švietimo paslaugas teikiančiose įstaigose: bendrojo ugdymo mokyklose, savivaldybių švietimo centruose, moksleivių namuose, mokslo populiarinimo centruose, Vaikų ir jaunimo organizacijose, universaliuose daugiafunkciniuose centruose. Studijų programos absolventai galės tęsti studijas ugdymo mokslų kryptių grupės arba specializaciją (istorija, filologija) atitinkančiose magistrantūros programose.

Sąlygų, užtikrinančių galimybes studijuoti socialiai pažeidžiamoms grupėms bei studentams su specialiaisiais poreikiais, įvertinimas.

Programos apraše labai išsamiai aprašomos studijų sąlygos ir teikiamos paslaugos ypatingų poreikių ar negalią turintiems studentams. Ir tai iš tiesų yra unikalios paslaugos, pvz., „*Studijų ir tarptautinių programų tarnyboje yra vyresniojo specialisto studentų reikalams etatas, kur darbuotojas bendrauja su studentais, turinčiais specialiųjų poreikių ar negalią (el. pašas, telefonas, individualios konsultacijos, komunikacija su tėvais), seka minėtų studentų rodiklius (pažymėjimų galiojimas, darbingumo lygis, studijų pažangumas, judumas studijose (svarbus studijų nutraukimas, sustabdymas, pertraukimas); Tarnyba papildomai minėtiems studentams teikia informacija apie galimybes įsitraukti į ne akademinę veiklą universitete, įskaitant ir tarptautinį mobilumą, padeda tvarkyti dokumentus. Periodiškai, dėl grįžtamojo ryšio ir informacijos sklaidos, susitinkama su grupių seniūnais, studentais – SPK nariais, ŠUSA nariais. Nuolat rūpinamasi Universiteto fizine aplinka ir stengiama kuo plačiau ją pritaikyti judėjimo sutrikimus turintiems studentams: pastatuose ir bibliotekoje įrengti pandusai, specialūs liftai. Bibliotekoje veikia speciali įranga, kuri padeda studentams, turintiems regos ir klausos sutrikimų, naudotis knygomis ar kitais bibliotekos ištekliais. Taip pat bendradarbiaujama su įvairiomis miesto organizacijomis (pvz., Lions) dėl papildomos*

paramos studentams, turintiems specialiųjų poreikių ar negalią, gavimo“. Šie klausimai vizito metu nebuvo aptarti, tačiau ŠU tyrėjų susitelkimas į inkluzinės visuomenės (ir negalios) tyrimus, tikėtina, daro poveikį ŠU veikiančios procedūroms ir tvarkoms, todėl ekspertai linkę tikėti Programos apraše pateikta informacija apie būsimas tinkamas studijų sąlygas specialiųjų poreikių ar negalią turintiems studentams.

Akademinio sąžiningumo, tolerancijos ir nediskriminavimo užtikrinimo politikos įgyvendinimo įvertinimas.

Programos apraše nurodyta, kad ŠU Studijų nuostatai (2017) apibrėžia **studentų akademinio sąžiningumo** tvarkos procedūras ir studentų atsakomybes. Baigiamiesiems darbams tikrinti universitete yra įdiegta antiplagijato programa. ŠU studentų atstovybė kasmet vykdo socialinę akciją „Stabdyk nusirašinėjimą – gerink studijų kokybę“. Šios akcijos metu stebimi egzaminai visuose Šiaulių universiteto padaliniuose. Už nusirašinėjimą, plagijavimą, kitokį nesąžiningumą ir apgaulinėjimą per atsiskaitymus, atliekant įvairius darbus ir egzaminų sesijos metu baudžiama: *neleidžiama perlaikyti egzamino, reikia iš naujo kartoti dalyką, gali būti šalinama iš Universiteto.* Etikos komisija, ŠU darbuotojų ir studentų ginčų nagrinėjimo komisija sprendžia ginčus, iškilusius tarp universiteto darbuotojų ir studentų. Komisijose studentams atstovauja ŠU studentų atstovybė (ŠUSA).

Apeliacijų, skundų dėl studijų proceso teikimo ir nagrinėjimo procedūrų taikymo efektyvumo krypties studijose įvertinimas.

Programos apraše nurodyta ir ŠU interneto tinklapyje yra prieinami šie procedūras reglamentuojantys dokumentai:

- Šiaulių universiteto akademinų skolų likvidavimo, atsiskaitymų atidėjimo, egzaminų perlaikymo tvarkos aprašas (patvirtinta 2019 m. rugsėjo 9 d. įsakymu Nr. V-283).
- Šiaulių universiteto studijų apeliacijų nuostatai (patvirtinta ŠU rektorius 2019 m. rugpjūčio 27 d. įsakymu Nr. V-261).
- Šiaulių universiteto darbuotojų ir studentų ginčų nagrinėjimo komisijos nuostatai (ŠU Senato posėdžio (protokolo Nr. 7) nutarimu Nr. 3).

Pagrindiniai srities išskirtinimai:

Itin gerai sutvarkyta infrastruktūra, paslaugų ir stebėsenos sistema skirta užtikrinti studijų prieinamumą studentams, turintiems ypatingų poreikių ar negalią.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

Iš esmės turi būti pergaltota ir atnaujinta Programos vykdymo didaktinė sistema:

- *labiau pasinaudota virtualių mokymosi aplinkų instrumentais, didinančiais studijų prieinamumą, lankstumą ir studentų įsitraukimą;*
- *realiai taikytini aktyvesni studijų metodai ir mokymosi strategijos;*
- *pagalvota ne tik apie savarankiškai atliktų užduočių vertinimą ir grįžtamojo atsako teikimą, bet ir studentų parengimo ir paramos sistemą, kuri įgalintų studentą savarankiškai studijuoti ir atlikti užduotis.*

2.5. DĖSTYTOJAI

Programoje dirbančių dėstytojų skaičiaus, kvalifikacijos ir kompetencijos (mokslinės, didaktinės, profesinės) pakankamumo studijų rezultatams pasiekti įvertinimas.

Programos apraše nurodoma, kad **Pedagogikos modulio dalykuose** dirbs 9 dėstytojai, iš jų: 7 socialinių mokslų (edukologijos) daktarai (2 profesoriai, 3 docentai, 2 lektoriai) ir 2 mokslo laipsnio

neturintys lektoriai. Be to, „ne mažiau kaip 50 procentų (46,87 proc.) Programos dėstytojų, dirbančių pedagogo kvalifikaciją teikiančių studijų dalyje, bendradarbiauja su švietimo institucijomis mokyklomis, švietimo pagalbos įstaigomis tyrimų srityje kuriant dalyko ar pedagoginės specializacijos didaktikas, ugdymo priemones, metodinę medžiagą“. Dauguma pedagoginių studijų modulio dėstytojų yra aktyvūs mokslininkai, turintys mokslinės, pedagogų rengimo bei projektinės patirties, dalis dėstytojų derina akademinę ir profesinę pedagoginę veiklą universitete ir mokykloje. Pedagogikos modulio dėstytojai atitinka pedagogų rengimo programų personalui keliamus reikalavimus.

Lietuvių kalbos ir literatūros dalyko modulio dalykų dėstytojų komandoje yra 5 mokslų daktarai, iš kurių 2 profesoriai bei 3 mokytojai – ekspertai. Programos apraše teigiama, kad „programoje dirbantys lituanistai dalyvauja doktorantūros procese, ekspertinėje (LMT, SKVC, VLKK) veikloje, yra leidinių sudarytojai, ats. redaktoriai, nuolat recenzuoja mokslo straipsnius, monografijas, studijų knygas, dalyvauja projektinėje veikloje, savo tyrimų rezultatus pristato mokslinėse konferencijose, aktyviai dalyvauja profesinių bendruomenių seminaruose, konferencijose, skaito viešąsias paskaitas.... „. Lietuvių kalbos ir literatūros modulio dėstytojų kompetencija yra pakankama Programos tikslams realizuoti, išlaikytas geras mokslinio potencialo ir praktinės patirties balansas. Dėstytojų mokslinių interesų sritys atitinka jų dėstomus dalykus.

Anglų kalbos ir literatūros dalyko modulio dalykų dėstytojų komandoje yra 6 mokslų daktarai, iš kurių 3 docentai, 3 lektoriai ir 1 mokytojas metodininkas. Dėstytojų mokslinė, pedagoginė veikla atsispindi įgyvendinant „įvairiopo pobūdžio mokymus, nacionalinius ir tarptautinius projektus“, organizuojant ir dalyvaujant konferencijose, seminaruose, leidžiant metodines priemones ankstyvojo anglų kalbos ugdymo tematika pedagogams, socializacijos centrų darbuotojams, įvairiais konkursais, paskaitomis bei projektais moksleiviams, „atliepiančiais universiteto švietimo politikos, didaktikos ir kitus edukacinius klausimus“. Programos apraše nurodoma, kad „Anglų kalbos dėstytojos turi mokytojų rengimo patirties“, o „2013–2014 m. keturios (4) Programos dalykų (Anglų kalbos sintaksė ir didaktiniai aspektai, Anglų kalbos leksikologija, Anglų literatūra, Vaikų literatūra anglų kalba, Anglų kalbos morfologija ir didaktiniai aspektai, Šiuolaikinė paauglių literatūra, Užsienio kalba, teksto analizė I, Teksto analizė II, Amerikiečių literatūra, Šiuolaikinė anglų kalba I, Šiuolaikinė anglų kalba II) dėstytojos pagal VP1-2.2-ŠMM-05-K-02-008 įgyvendintą projektą padėjo parengti kvalifikuotus ankstyvojo anglų kalbos ugdymo mokytojus įvairiuose Lietuvos regionuose. Tuo laikotarpiu ŠU dėstytojai padėjo atliepti ankstyvojo anglų kalbos mokymo mokytojų poreikį visoje Lietuvoje.

Vertinamosios programos atveju Anglų kalbos ir literatūros modulio dėstytojų veikla yra įvairialypė ir atliepanti švietimo politikos poreikį. Dėstytojų kompetencija yra pakankama Programos tikslams realizuoti, tačiau ne visų mokslininkų. Kitai daliai dėstytojų reikėtų suaktyvinti tarptautinį aktyvumą bei plėtoti veiklą pedagoginėje srityje.

Istorijos dalyko modulio dalykų dėstytojų komanda yra sudaryta iš 8 dėstytojų, 7 iš jų yra mokslo daktarai ir vienas dėstytojas mokytojas ekspertas su bakalauro laipsniu. Ekspertai mano, kad numatomų Programos dėstytojų mokslinės veiklos ir dėstomo dalyko sąsajos nepakankamai pagrįstos. Pavyzdžiui, vienas lektorius apskritai dėstomiems studijų dalykų moduliams nenurodęs nė vienos mokslinės publikacijos. Mokslinių publikacijų atskiriems studijų moduliams nėra nurodyta ir prie kitų dėstytojų. Vizito metu ir Programos apraše ŠU atstovai ne kartą akcentavo, kad dėstytojai savo mokslinę, pedagoginę ir dalykinę kompetenciją tobulina įvairiais būdais („rengia monografijas, bet ir vykdo mokslinius tyrimus (taip pat tarpdisciplininius), projektus, dirba tęstinių ar vienkartinį leidinių redakcinėse kolegijose, rengia studijų programas, jų savianalizės“), tačiau analizuojant pateiktus dėstytojų gyvenimo aprašymus ekspertai pastebėjo, jog dominuoja pranešimai konferencijose ir publikacijos moksliniuose žurnaluose (dažniausiai Lietuvoje arba Latvijoje), pasigendama monografijų, tarptautinių publikacijų, nėra nė vienos istorijos didaktikos publikacijos, o istorijos dalyko didaktika apsiriboja tik mokykliniais vadovėliais.

Sąlygų dėstytojų kompetencijoms tobulinti įvertinimas.

ŠU dėstytojo kvalifikacijos tobulinimas yra vertinamas jam atestuojantis kas penkerius metus. Programos apraše pateikiama informacija apie ŠU veikiančią dėstytojų ir kitų darbuotojų profesinės kvalifikacijos tobulinimo tvarką, kurią reglamentuoja *Šiaulių universiteto darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo nuostatai*, apibrėžiantys kvalifikacijos tobulinimo būdus, finansavimą, organizavimą. Galimi kvalifikacijos tobulinimo finansavimo šaltiniai – Universiteto mokslo, studijų ir tarptautinių ryšių fondai, padalinių lėšos, Švietimo ir mokslo ministerijos, valstybinės tarptautinių studijų komisijos subsidijos, kiti Lietuvos ir užsienio šalių bei tarptautiniai fondai, jų finansuojamos programos ir projektai. Jais galima pasinaudoti ne dažniau nei kartą metuose. Numatomos formos – ilgalaikės ir trumpalaikės stažuotės; moksliniai tyrimai, mokslinės ir (ar) profesinės kvalifikacijos tobulinimas atsitraukus nuo pedagoginio darbo; asocijuoto mokslininko darbas užsienio mokslo ir studijų institucijose: kvalifikacijos tobulinimas asmenine iniciatyva išėjus nemokamą atostogų; kūrybinės atostogos; kursai, seminarai ir kt.

Tačiau ŠU nėra padalinio ar programos, kuri tikslingai rūpintųsi dėstytojų edukacine kompetencija ir stiprintų aukštojo mokslo didaktikos gebėjimus.

Pagrindiniai srities išskirtinimai:

Platūs ryšiai su ugdymo praktika (dalis dėstytojų dirba ir mokyklose, aktyviai dalyvauja įvairiose veiklose, skirtose mokiniams ir mokytojams).

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

- 1. Stiprinti dėstytojų mokslinį potencialą (dabartinis pakankamas vykdyti tik bakalauro lygmens studijų programą), suaktyvinti jų tarptautinį aktyvumą.*
- 2. Reikėtų padalinio ar programos, skirtos stiprinti dėstytojų aukštojo mokslo didaktikos gebėjimus.*

2.6. STUDIJŲ MATERIALIEJI IŠTEKLIAI

Programos fizinių, informacinių ir finansinių išteklių, leidžiančių užtikrinti efektyvų mokymosi procesą, tinkamumo ir pakankamumo įvertinimas.

Infrastruktūra. Pagyrimo verta Šiaulių universiteto biblioteka, užtikrinamas kokybiškų darbo vietų skaičius, leidinių kokybė. Susitikimo metu buvo patikinta, kad esant poreikiui, studentų pageidavimu užsakoma tikslinė literatūra. Universiteto biblioteka šiam tikslui yra numačiusi reikalingus išteklius. Susitikimo metu taip pat paaiškėjo, kad universitetas gali pasidžiaugti atnaujintais studentų bendrabučiais, pastatų kompleksais. Darytina išvada, kad ŠU infrastruktūra yra stiprioji institucijos pusė, kuri gali prisidėti prie norimos vykdyti studijų programos kokybės.

Duomenų bazės. Programos apraše yra nurodoma, kad *EBSCO, Science Direct ir pan.* duomenų bazės perkamos keliems metams į priekį. Elektroninės knygos studentą dominančiomis temomis gali būti užsakomos trumpam laikotarpiui. Anot universiteto, šis poreikis gali būti patenkintas per kelias dienas. Minėti duomenys vertintini ypač teigiamai.

Programos vykdymui reikalingų išteklių planavimo ir atnaujinimo įvertinimas.

Programos apraše pateikiama informacija apie 2018 m. ŠU parengtą projektą „Šiaulių universiteto Ugdymo mokslų ir socialinės gerovės studijų infrastruktūros modernizavimas“ pagal priemonę „Studijų aplinkos ir infrastruktūros koncentravimas, tobulinimas ir informacinių sistemų plėtra“, kodas 09.1.1-CPVA-V-720. Jau dabar vykdomi ŠU Ugdymo mokslų ir socialinės gerovės studijų infrastruktūros erdvių modernizavimo, studijų įrangos įsigijimo ir atnaujinimo darbai.

Vertinamos Programos rengėjai yra įsitikinę, kad Projekto metu modernizuota studijų infrastruktūra sudarys sąlygas atnaujinti studijų programas grindžiant moduline sandara ir diegiant virtualius,

interaktyvius, patirtinio ir probleminio mokymosi metodus, sukurs palankią aplinką studijuojantiems tapti aukštos profesinės kvalifikacijos specialistais ir prisidėti prie kokybiško švietimo regione užtikrinimo, naujų žinių (svarbių praktikai ir mokslui) kūrimo.

Pagrindiniai srities išskirtinimai:

1. Yra perkuriama universitetinio miestelio infrastruktūra, suglaudinant ir iš esmės atnaujinant edukacines erdves, pritaikant jas grupių veiklai, įdiegiant naują studijų įrangą auditorijose.
2. Prieiga prie pasaulinių išteklių, studentai savo tyrimų reikmėms turi galimybę užsisakyti šaltinius iš kitų šalies ir užsienio bibliotekų, tam yra numatyti finansavimo šaltiniai.

2.7. STUDIJŲ KOKYBĖS VALDYMAS IR VIEŠINIMAS

Studijų vidinio kokybės užtikrinimo sistemos veiksmingumo įvertinimas.

Programos apraše nurodyta apie ŠU įdiegtą ir veikiančią vidinės studijų kokybės vadybos sistemą. ŠU vidinė studijų kokybės vadybos sistema sukurta 2011–2012 metais, įgyvendinant projektą UNI-Q-MAS (University Quality Management System). Yra parengtas ir ŠU kokybės vadovas, kuriame pristatoma vidinės studijų kokybės vadybos sistemos koncepcija ir modelis, skirtas akademinėi bendruomenei: *studentams, dėstytojams, mokslininkams, socialiniams dalininkams ir universiteto partneriams*. Kaip teigia Programos rengėjai „Universiteto vidinė studijų kokybės valdymo sistema padeda užtikrinti Programos studijų kokybę. Kokybės siekiama Universiteto, instituto, programos, dalyko lygmenimis“:

- **Atsakomybę Universiteto lygmeniu dėl studijų kokybės** prisiima Senatas ir Studijų ir tarptautinių programų tarnyba. Senatas svarsto ir tvirtina studijų programas, jų struktūros pakeitimus, tvirtina vidinę studijų kokybės užtikrinimo sistemą. Veikia dar ir ŠU studijų programų aprašų vidinio ekspertavimo ir konsultavimo darbo grupė, kuri atlieka pirminį (prieš teikiant SKVC) ekspertinį parengtų dokumentų skaitymą, užtikrina grįžtamąjį ryšį, siekiant garantuoti turimos gerosios patirties sklaidą tarp akademinų padalinių.
- **Instituto lygmens atsakomybė:** studijų programų rengimas ir tobulinamas, apibūtinamos dėstytojų parengtos mokymo priemonės, konspektai, kita studijoms būtina metodinė medžiaga, sprendžiami dėstytojų krūvio paskirstymo, baigiamųjų darbų rengimo etapų, darbų vadovų skyrimo klausimai. Instituto nariai nagrinėja ir vertina studijų kokybę, absolventų pasirengimą praktiniam darbui, ruošia siūlymus dėl specialistų rengimo tobulinimo. **Instituto lygmeniu veikia ir studijų programų vertinimo komitetas** (toliau – SPVK), kuris derina, atrenka ir atestuoja studijų dalykų programas, stebi dėstomų dalykų atnaujinimo procedūras ir parengimo kokybę; užtikrina, kad programos atitiktų mokslo ir studijų krypties plėtros tendencijas, prognozuojamas valstybės ir regiono perspektyvas, darbdavių interesus ir studentų poreikius; konsultuoja personalą studijų programų sudarymo ir studijų dalykų rengimo klausimais. SPVK periodiškai organizuoja grįžtamąjį ryšį, teikia individualią akademinę pagalbą bendrą ir individualių konsultacijų, susitikimų, apklausų, instruktažų metu ir kt.
- Už Programos tikslų įgyvendinimą ir nuolatinę jos kokybės priežiūrą, stebėjimą ir tobulinimą bus atsakingas **Dalyko pedagogikos programos komitetas**. Komiteto darniai veiklai užtikrinti yra būtini socialiniai dalininkai, kurie įvertina studijų programos tikslus, padeda surasti dermę tarp studijų ir darbo rinkos paklausos. Komitetas sprendimus priims kolegialiai. Komiteto pirmininkas organizuos narių veiklą ir už ją atsakys, teiks siūlymus dėl Programos pertvarkos. Komiteto pirmininkas atsakys už rektoriaus įsakymų, instituto vadovo nutarimų, susijusių su studijų programa, realizavimą. Nariai, priimdami sprendimus dėl Programos vykdymo ir kokybės užtikrinimo, bendradarbiaus su kitais ŠU bendruomenės nariais. Komiteto sprendimai bus priimami posėdžiuose, kurie yra atviri, esant būtinybei, vykdomi nuotoliniu būdu, pasitelkus informacines–komunikacines priemones.

Skaitydami Programos dalykų aprašus ir nuotolinio vizito metu kalbėdamiesi su Programos dėstytojais, ekspertai pastebėjo, kad realybėje įvykiai klostosi ne visai taip, kaip dokumentuose aprašytos procedūros, atsakomybės ir veiksmai. Aprašytos procedūros neužtikrina bendrų susitarimų dėl Programos siekiamų rezultatų, dėl didaktinės sistemos, kurie atsiskleistų dėstytojų pasakojamose istorijose apie jų dėstyimo ir darbo su studentais patirtį, veiklą, taikomas strategijas ir ketinamos vykdyti programos vizijose.

Reikėtų pergalvoti programų, kurias vykdys keli ŠU padaliniai, kūrimo ir vykdymo sprendimus. Programos aprašas ir pokalbis su Programos dėstytojais atskleidė, kad vykdytas Programos rengimas nesukūrė prielaidų suvienodinti visų Programos, **skirtos pedagogų rengimui**, vykdytojų matymą, įsigilinti į Programos specifiką, suprasti skirtumus nuo kitų, kiekvieno padalinio atskirai vykdomų programų.

Socialinių dalininkų (studentų ir kitų suinteresuotų šalių) įtraukimo į vidinį kokybės užtikrinimą veiksmingumo įvertinimas.

Programos apraše pateikiama informacija, kad kiekvienos ŠU studijų programos kokybės vertinime dalyvauja visi **socialiniai dalininkai**: *studentai, dėstytojai, absolventai, darbdaviai* išsakydami savo nuomonę vienu iš būdų: studentų, absolventų anoniminėse apklausose, dėstytojų, absolventų, darbdavių ir kitų suinteresuotų šalių atstovų sutelktose (fokus) grupėse, apskrito stalo susitikimuose.

Nuotolinio vizito metu socialiniai dalininkai pademonstravo savo suinteresuotumą, įsitraukimą ir aktyvų bendradarbiavimą su ŠU pedagogų rengimo srityje. Jie suinteresuoti ir šios programos vykdymu, ir universiteto veikimu regione.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

Stiprinti dokumentuose surašytų procedūrų veikimą praktikoje:

- *įtraukti dėstytojus į kasmetinį programų tobulinimą taip, kad dėstytojai suprastų ir atpažintų jame dalyvaujantys, kad galėtų iliustruoti, kaip buvo priimti konkretūs tobulinimo sprendimai;*
- *tobulinti naujų studijų programų, kurias vykdys skirtingi ŠU padaliniai, steigimo ir rengimo procesą ir procedūras.*

III. REKOMENDACIJOS

1. **Rekomenduojama** Programą kurti ir vystyti prisiimant Pedagogų rengimo centrui numatytą misiją, vertinti Programą visos Lietuvos pedagogų rengimo paveiksle ir atitinkamai išryškinti su ŠU moksliniu įdirbiu ir ilgamete pedagogų rengimo patirtimi sietinus Programos savitumus.
2. Siūloma permąstyti pedagoginės praktikos vietą ir paskirtį Programoje: apmąstyti galimybes ankstinti ir pačią pedagoginę praktiką Programoje, ir studentų savarankišką veikimą mokykloje.
3. Programos rengėjams **rekomenduojama** tikslinti numatomus Programos studijų rezultatus, gryninti ir paprastinti studijų rezultatų formuluotes. Vieną konkretų Programos studijų rezultatą deleguoti ne visiems Programos dalykams, o keliems konkrečioms Programos studijų dalykams ir aiškiai tai atspindėti tų dalykų apraše, susiejant su dalyko tematika, studijų metodais ir atsiskaitymo metodais.
4. **Rekomenduojama** apsvarstyti integruoto turinio modulį ir papildyti Programos sandarą dalykais (ar numatytus dėstyti dalykus temomis), kurių metu studentai ugdytų ir įgytų kompetencijas įgyvendinti integruotą ugdymą mokykloje (t.y. įsisavintų šiuolaikinius mokymo metodus, įgalinančius sėkmingai vykdyti integruotą mokymą (pvz. problema grindžiamas mokymas, tyrinėjimu grindžiamas mokymas ir pan.). *Programoje deklaruojama „holistinė, tarpdalykinė ir dalykinė turinio integracija“, todėl studentų būsimųjų pedagogų gebėjimas integruoti ugdymo turinį turėtų būti labiau pagrįstas ir išryškintas.*
5. **Rekomenduojama** iš esmės pergalvoti ir atnaujinti Programos vykdymo didaktinę sistemą. Dalykų moduluose vyrauja itin tradiciniai mokymo metodai, mažai aktyvaus įtraukiančio mokymosi strategijų. Rekomenduojama labiau pasinaudoti virtualių mokymosi aplinkų instrumentais, didinančiais studijų prieinamumą, lankstumą ir studentų įsitraukimą; realiai taikyti aktyvesnius studijų metodus ir mokymosi strategijas; pagalvoti ne tik apie savarankiškai atliktų užduočių vertinimą ir grįžtamojo atsako teikimą, bet ir studentų parengimo ir paramos sistemą, kuri įgalintų studentą savarankiškai studijuoti ir atlikti užduotis. *Reikėtų programos, skirtos stiprinti dėstytojų aukštojo mokslo didaktikos gebėjimus. Atnaujinant studijų infrastruktūrą, modernizuojant erdves ir įsigijus studijų įrangą, atitinkamai parengti personalą įvaldyti šiuos atnaujinimus ir permąstyti studijų organizavimo sprendinius.*
6. Ketinama vykdyti Programa daugiau dėmesio ir studijų laiko turėtų skirti įtraukiojo ugdymo problematikai ir su tuo susijusiomis pedagogo kompetencijoms ugdyti. Tai ŠU išskirtinumas ir tai galėtų būti Programos, rengiančios ne specialiuosius pedagogus, o dalyko mokytojus, išskirtinumas. Įtraukiojo ugdymo orientacija aptinkama tik Pedagogikos modulio dalykuose, tačiau nepersismelkia į Programos visumą, todėl labai svarbu galvoti, kaip suteikti studentams visuminį pasirengimą dirbti mokyklose, kurios greitai laiku turės įtraukti visus besimokančiuosius ir atsižvelgti į jų individualius ugdymosi poreikius.
7. **Rekomenduojama** dėstytojams vykdomų tyrimų rezultatus įtraukti į savo dėstomų dalykų turinį ir (arba) aiškiai komunikuoti kaip vykdomi tyrimai ir jų naujausi rezultatai atsispindi numatytuose dėstyti studijų programos moduluose.

IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINMAS

Šiaulių universiteto (nuo 2021 m. sausio 1 d. – Vilniaus universiteto Šiaulių akademijos) ketinama vykdyti studijų programa *Dalyko pedagogika* vertinama teigiamai.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balai
1	Studijų tikslai, rezultatai ir turinys	3
2	Mokslo (meno) ir studijų veiklos sąsajos	3
3	Studentų priėmimas ir parama	3
4	Studijavimas, studijų pasiekimais ir absolventų užimtumas	3
5	Dėstytojai	3
6	Studijų materialieji ištekliai	4
7	Studijų kokybės valdymas ir viešinimas	3
	Iš viso:	22

- 1- Nepatenkinamai (sritis netenkina minimalių reikalavimų, yra esminių trūkumų, dėl kurių krypties studijos negali būti vykdomos)
- 2- Patenkinamai (sritis tenkina minimalius reikalavimus, yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)
- 3- Gerai (sritis plėtojama sistemiskai, be esminių trūkumų)
- 4- Labai gerai (sritis vertinama labai gerai nacionaliniame kontekste ir tarptautinėje erdvėje, be jokių trūkumų)
- 5- Išskirtinės kokybės (sritis vertinama išskirtinai gerai nacionaliniame kontekste ir tarptautinėje erdvėje)

Ekspertų grupė:

1. **Doc. dr. Berita Simonaitienė (grupės vadovė)**, akademinės bendruomenės narė
2. **Dr. Eglė Pranckūnienė**, akademinės bendruomenės narė
3. **Dr. Dalia Lapėnienė**, socialinių partnerių atstovė
4. **Dr. Algis Bitautas**, socialinių partnerių atstovas
5. **Imantas Šimkus**, akademinės bendruomenės narys, studentų atstovas